

Katedra systematické teologie

KTF UK v Praze

Posudek vedoucího diplomové práce

LUDMILA HEJDOVÁ

Christologická, soteriologická a příslušná spirituální

témata v Dostojevského díle »Bratři Karamazovi«

Předložená kvalifikační práce má celkem 74 započitatelných tiskových stran, jejichž rozsah překračuje to, co se považuje za normostranu, a proto z hlediska rozsahu plně odpovídá požadavkům kladeným na tento typ elaborátu. Jako vedoucí práce mohu dosvědčit, že kolegyně s daným tématem zápolila srdatě a především samostatně.

Titul plně odpovídá obsahu diplomové práce. Možná by bylo vhodné název Dostojevského slavného románu uvést i v nadpisu kurzívou. Vše je rozvrženo do úvodu, čtyř kapitol a závěru.

V úvodu nás autorka seznamuje s důvody volby tématu. Osobně se nedomnívám, že T. M. Dostojevský by byl nedoceněný nebo opomíjený autor (s. 8), což zároveň neznámá, že by nebyl mnoha lidem právě po chuti. Následuje vymezení tématu a představení struktury spisu.

První, přípravná kapitola je věnována životu, dobovému kontextu a dílu předmětného autora. Je velmi správné, že autorka neopomíjí velké dílo T. G. Masaryka, jehož vztah k Dostojevskému procházel minimálně dvěma fázemi, totiž od bezmezného obdivu až k poměrně značně kritickému odstupu. Musím přiznat, že v mém případě to bylo obdobné, neboť s přibývajícím věkem mne poněkud znepokojují Dostojevského náběhy na fideismus a také jeho ne právě podložené kritiky katolicismu.

Hermeneuticky správně následuje druhá kapitola, v níž autorka pojednává o základních přístupových cestách k analyzovanému románu. Dozvídáme se o struktuře, pramenech a především o charakteristikách hlavních postav.

Vlastní jádro díla se nachází v třetí a závěrečné kapitole. V první zmíněné autorka provádí christologickou analýzu románu a nakonec připojuje rozvahu o implicitní soteriologii, kterou lze v pramenném materiálu vyzorovat. Jelikož základním předpokladem christologického rozměru víry je existence Boha, lze pochopit, proč se dané téma objevuje jako první bod této partie předložené diplomové práce. I Dostojevského apologie víry v Boha má mnoho společného s christologií, neboť princip lásky k bližnímu jako cesta poznání Boha (s. 47) souvisí s Ježíšovým bohodivstvím. Následuje rozbor christologických titulů a tajemství Ježíšova života. Autorka správně postřehuje, že Dostojevský zcela opomíjí řadu událostí

Pánova pozemského putování. Kapitola se uzavírá hledáním soteriologie v *Bratři Karamazových*. Dostojevský každopádně nejenom neodděluje, ale se dokonce zdá, že směřuje objektivní a subjektivní aspekt tajemství procesu spásy.

Závěrečná část diplomové práce nás seznamuje se spirituálními tématy, jako je lidská svoboda v Kristu, život podle těla a podle Ducha, víra a nevíra a pochopitelně problematika vyrovnávání e s utrpením.

V závěru autorka nejenom opěvuje, ale také kriticky podotýká, že v Dostojevského díle zdaleka není ani v pozadí patrná kompletní christologie. U pravoslavného autora silně překvapuje opomíjení Trojice a zejména Ducha svatého. Paradoxní tedy je, že velký kritika křesťanského Západu sám tíhnul k určité formě christomonismu, což pravoslavní teologové velmi rádi vytýkají latinské církvi. Práce my mohla a měla pokračovat rozbořením Dostojevského eklesiologie a morální teologie, případně rudimentální sakramentologie.

Práci hodnotím velmi pozitivně a plně ji doporučuji k obhajobě. Na jejím základě by mohl vzniknout velmi zajímavý odborný článek. Není vyloučeno, že z tohoto odrazového můstku by nakonec mohla vzejít i disertační práce, která by postihovala christologickou a soteriologickou problematiku v celém díle dotyčného autora. Hodnocení: Výborně – velmi dobře, a to podle úrovně obhajoby.

20. 5. 2019

KTF UK v Praze

Prof. Ctirad Václav Pospíšil, Th.D.